مەرگی شۆڕش … بەختیار محەمەد

سورییەکان هەرچەندە قوربانی دەستی ئەسەدن (بەعسن)، لەوەش زیاتر قوربانی دەستی گرووپە ئیسلامییە ڕادیکاڵە تیرۆریستەکانی وەك داعش و بەرەی نوسرە و ئەحرارولشام و هەر هەموو ئەوانی دیکەن. شۆڕشی سوریا ئیسلامییەکان لەناویان برد (ئەمان وایان کرد، کە ئەم شۆڕشە لە ڕووی نێودەوڵەتییەوە بایی پێویست پاڵپشتی نەکرێ. ڕاستییەکەی لەسەر دەستی ئەوان هیچ مانایەك بۆ شۆڕش نەمایەوە. ئەو ئۆپۆزسیۆنەی سەربە بەرەی تورکیا – سعودیە – قەتەریشە، پێناچێ فەلسەفە سیاسییەکەی لە فەلسەفەی سیاسی بەعس باشتر بێ؛ کەواتە چ مانایەك بۆ ئامانجەکانی شۆڕش دەمێنێتەوە؟).

بێ گومان ئەگەر ئەم شۆڕشە سەریش کەوتبا، هەر ئاکامی تراژیدیی لێ پەیدا دەبوو: شەڕی ناوخۆیەك دروست دەبوو، کە ئیسلامییەکان کۆمەڵگەیان پڕ لە ترس و تۆقاندن و تیرۆر دەکرد؛ بە ناوی حوکمی شەریعەتەوە هەموو نەیارێکی خۆیان، یان سەرپێچیکەرێکیان سەردەبڕی و جەڵد دەکرد؛ بە کورتییەکەی دۆزەخێکی ڕاستەقینەیان لەم وڵاتەدا دروست دەکرد (ئەوان هێشتا ئەسەد لەسەر حوکم بوو، شەڕی ناوخۆیان دژ بەم و بەو ڕاگەیاند: هێندەی پێیان کرا شەڕیان لە دژی کورد کرد).

بەڵێ، پێدەچوو هەڵەی خەمساردی ئەمەریکا لە پاڵپشتی ئۆپۆزسیۆندا، ئیسلامییە توندڕەوەکان بووبێ. سوپای سوریای ئازادیش بووە هێزێکی سەربازیی نابوود و نەیدەتوانی شەڕی ئیسلامییەکان بکا؛ واتە ئەمەریکا ئومێدی بەم هێزەش نەما.

هیچ گومانیش لەوەدا نییە ئەسەد (بەعس) هەرچەند دڕندە و وەحشی بێ (کە دەزانین ڕژێمێکی دیکتاتۆری ڕەگەزپەرستی فاشییە)، بەڵام هێشتا زۆر لە ئیسلامییە توندڕەوەکانی وەك نوسرە و داعش باشترە: ئەوەی کە سوریای (حەلەبی) وێران کرد، هەر تەنها ئەسەد و هاوپەیمانەکانی نەبوون؛ بەڵکو ئۆپۆزسیۆنی ئیسلامیی توندڕەو و هاوپەیمانەکانیشی بوون. ڕاستییەکەی خەڵکی سوریا (بە تایبەتی حەلەب) لە نێوان دوو بەرداشی ئەسەد و ئۆپۆزسیۆنە تیرۆریستەکەی و هاوپەیمانەکانیان هاڕدران و ورد و خاش بوون. لە ئاکامدا حەلەب بووە هێمای مەرگی شۆڕشی سوریا.